

Anatomi Terminolojisi

Prof. Dr. Ayhan Cömert

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Anatomi Anabilim Dalı

Anatomi Terminolojisi

Anatomide kullanılan **kısaltmaların** sadece terimlerin ilk kelimeleri oldukları zaman kullanılması uygundur. Terimlerin ortasında, ya da son kısımlarda bulduklarında, bir önceki kelimenin cinsine göre farklı ekler alacağından, kullanıcıyı yanıltabilir. Aşağıda sık karşılaşılabilecek kısaltmalara örnekler verilmiştir

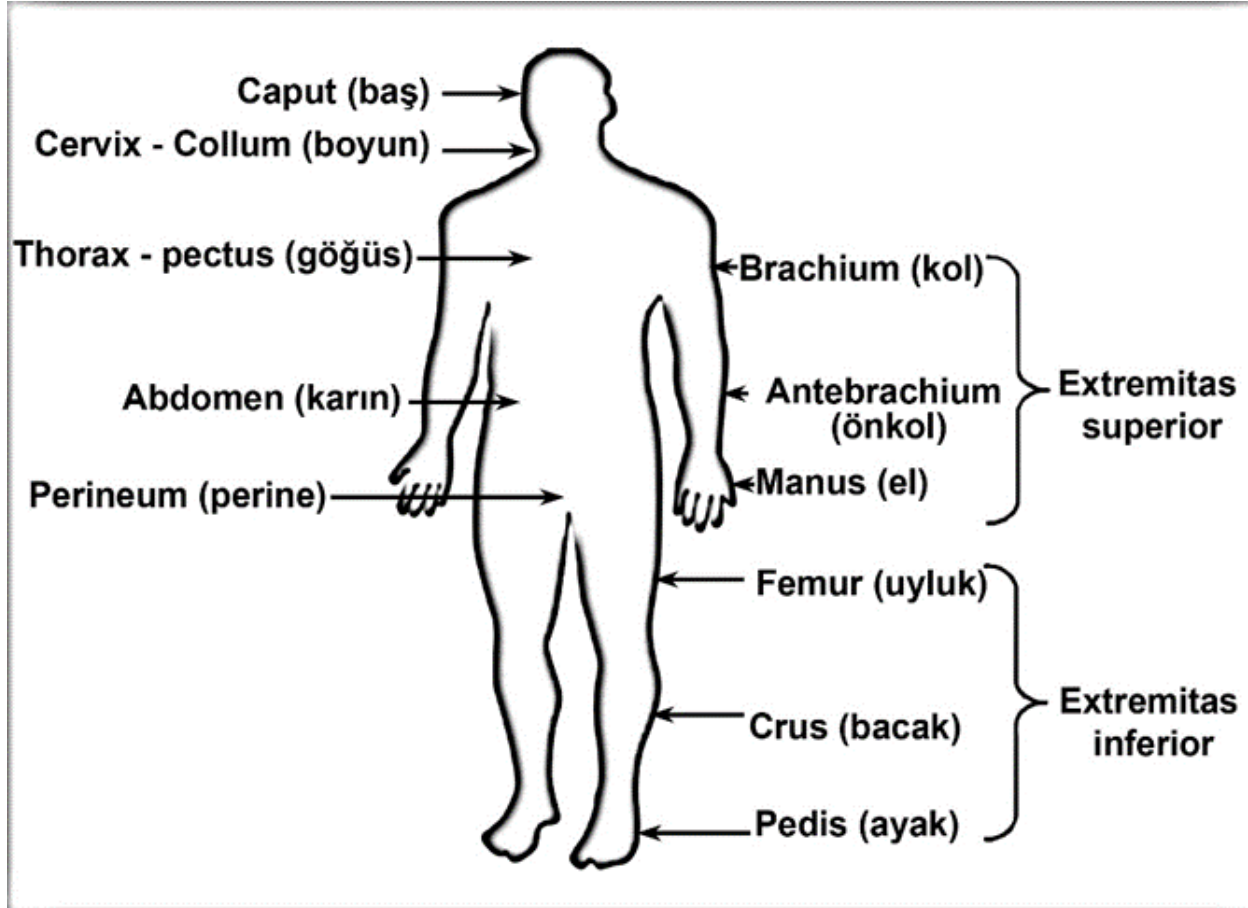
Anatomi Terminolojisi

- ▶ a.: arteria (atardamar)
- ▶ aa.: arteriae (atardamarlar)
- ▶ art.: articulatio (eklem)
- ▶ can.: canalis (kanal)
- ▶ ggl.: ganglion (düğüm)
- ▶ gll.: ganglia (düğümler)
- ▶ gl.: glandula (bez)
- ▶ gll.: glandulae (bezler)
- ▶ inc.: incisura (çentik)
- ▶ lig.: ligamentum (bağ)
- ▶ ligg.: ligamenta (bağlar)

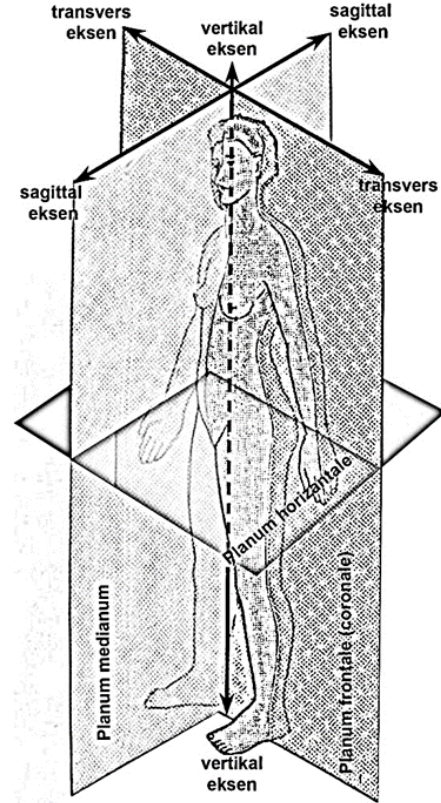
- ▶ mm.: musculi (kaslar)
- ▶ n.: nervus (sinir)
- ▶ nn.: nervi (sinirler)
- ▶ nuc.: nucleus (çekirdek)
- ▶ proc.: processus (çıkıntı)
- ▶ r.: ramus (dal)
- ▶ rr.: rami (dallar)
- ▶ v.: vena (toplardamar)
- ▶ vv.: venae (toplardamarlar)

Vücutun Ana Bölümleri

vücutun ana bölümleri ve bu bölümlerin dilimizdeki karşılıkları gösterilmektedir.

Eksenler (Axes) ve Düzlemler (Plana)

Yer ve Durum Tarifinde Kullanılan Genel Terimler

- ▶ Anterior (ön, önde olan) - Posterior (arka, arkada olan)
- ▶ Ventralis (karın tarafı, karın ile ilgili olan) - Dorsalis (sırt tarafı ile ilgili olan)
- ▶ Superior (üst) - Inferior (alt)
- ▶ Apicalis (uç, tepe ile ilgili olan) - Basalis (Basilaris) (taban, kaide ile ilgili olan)
- ▶ Cranialis (baş tarafı) - Caudalis (kuyruk tarafı ile ilgili olan)
- ▶ Longitudinalis (uzunlamasına olan)
- ▶ Axialis (vücudun uzun eksenini boyunca uzanan / verticalis)

- ▶ Bir hareket sırasında hareket etmeyen noktaları birleştiren doğruya eksen (axis) denilir. Üç temel eksen bulunur (Şekil 1.2).
- ▶ *Vertikal eksen (axis verticalis)*: Düşey eksen ya da su yüzeyine dik yöndeki eksendir.
- ▶ *Sagittal eksen (axis sagittalis)*: Ok yönünde, yere paralel, önden arkaya ya da arkadan öne geçen eksendir.
- ▶ *Transvers eksen (axis transversalis)*: Yere paralel, sağdan sola ya da soldan sağa geçen eksendir.

- ▶ Eksenler dışında yine üç adet temel düzlemimiz (plan) vardır (Şekil 1.2). Düzlemlerin her birini iki eksen oluşturur.
- ▶ *Sagittal düzlem (planum sagittale)*: Önden arkaya uzanarak vücudu sağda ve solda kalan parçalara ayıran düzlemlerdir. Bu düzlemlerden tam orta hattan geçerek vücudu sağ ve sol iki eşit parçaya ayıran düzleme ise planum medianum denir.
- ▶ *Frontal düzlem (planum frontale - coronale)*: Sağdan sola ya da soldan sağa uzanarak vücudu önde ve arkada kalacak şekilde parçalara ayıran, alna paralel düzlemlere planum frontale denir.
- ▶ *Horizontal düzlem (planum horizontale - transversum)*: Su yüzeyine ya da yere paralel uzanarak vücudu üste ve altta kalacak şekilde bölümlere ayıran düzlemlerdir.

Yer ve Durum Tarifinde Kullanılan Genel Terimler

- ▶ Anatomi, insan vücudunun normal şekil ve yapısını, vücudu oluşturan organları, bunların yapıları ile fonksiyonları arasındaki ilişkileri ve bu organların aralarındaki normal komşuluk ilişkilerini inceleyen bilim dalıdır.
- ▶ Normal anatomik pozisyon, topukları bitişik bir şekilde ayakta duran, başı dik ve gözleri öne ve karşıya bakan, kollar aşağıya sarkık ve avuç içleri öne dönük insanın duruşudur. Aşağıda verilen tüm anatomik tanım ve anlatımlar bu pozisyondaki bir insana göre yapılır.

- ▶ Bir hareket sırasında hareket etmeyen noktaları birleştiren doğruya eksen (axis) denilir. Üç temel eksen bulunur: vertikal, sagittal ve transvers
- ▶ Düzlemler iki eksen ile oluşur. Üç adet temel düzlemimiz (plan) vardır: sagittal, frontal, horizontal.

- ▶ Elhan, A. (2003). Anatomi terimleri sözlüğü. 1. Baskı. Güneş Kitabevi. Ankara.
- ▶ Demirel A., Koşar N.Ş. (2006). İnsan Anatomisi ve Kinesiyolojisi. 2. Baskı. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- ▶ Dere, F. (1999). Anatomi Atlası ve Ders Kitabı. 5. Baskı. Adana Nobel Tıp Kitabevi. Adana.
- ▶ Guyton, A.C. (1989). Tıbbi Fizyoloji. Türkçe Üçüncü Baskı. nobel Tıp Kitabevi. İstanbul.
- ▶ Standring, S. (2008). Gray's Anatomy. Fortieth Edition. Churchill Livingstone Elsevier. Spain.
- ▶ Elhan, A.: İnsan Anatomisi Atlası (çeviri: Köpf-Maier, P: WolfHeidegger's Atlas of HumanAnatomy. 5.ed.) Güneş Kitabevi, Ankara, 2001.
- ▶ Elhan, A.: Temel Klinik Anatomi (çeviri: Moore, K.L.), İkinci baskı, Güneş Kitabevi, 2006.
- ▶ Standring, S.: Gray's Anatomy. The Anatomical Basis of Clinical Practice. 38.ed., Churchill Livingstone, New York, 2003.